

398
ORDINIS MEDICORVM
IN VNIVERSITATE LIPSICA

H. T.

PRO CANCELLARIVS

D. ANTONIVS GVILIELMVS PLAZ

THERAP. P. P. ORD. FACVLT. MED. DECANVS

DECEMVIR NATION. SAXON. SENIOR

MAIOR PRINCIP. COLL. COLLEGA. ACAD.

IMPERIAL. NATVR. CVRIOS. SOCIVS

ACAD. H. T. RECTOR

PANEGYRIN MEDICAM

AD D. XIX MAII A. R. G. MDCCLXXV.

INDICIT

DE

VINCIBILIBVS MEDICORVM SECANTIVM ERRORIBVS

PRAEFATVS.

Anat.

A.

24,58

Disj. anat. 43

ORDINE MEDICORVM

IN VNIVERSITATE LISIACENSIS

ET

PROFANO

PETRONIVS.

Quid valeant leges, vbi tanta inscitia regnat?

RAIKYRINI MEDICVM

ANNO 1717

MDCCXVII

VINCIBVS MEDICORVM SEGNATI

LEAEATV

VI

Vti nobilissimum utique medici est officium, utpote vitae atque sanitatis humanae curam gerentis, atque in hoc summo, quod mortalibus datum est, beneficio conseruando, omnem artis suae laudem quaerentis, ita non minore ea propter quoque eminere videtur ipsius scientia dignitate, quod ipsi soli, dum de criminibus iudicandum est, plena habenda sit fides, quandoquidem ab ipsius sententia, coram iudicis foro ferenda, vita aut mors, mitior aut severior reorum poena pendet. Quo grauius hoc medici forensis est munus, et quo plura atque summe intricata saepe occurrunt in causis coram iudice civili gerendis momenta, non nisi a medico disquirenda, consignanda, decidenda, eo quoque maiore cum studio id agendum esse, per se patet, ut ne minima quidem de parte quidquam aut committendo aut omittendo peccetur, quod et in ipsius opprobrium cadat, aut favorabiliori sententiae, cum res

aliter imperaverit, opportunitatem subministret, crimini-
 busque patrocinetur, aut citra rationem et necessitatem, iu-
 dicem ad seueriores poenas statuendas compellat. Sola enim
 vitiorum, hac in re commissorum culpa, in medicum ca-
 dit, iudici nullo modo imputanda, vtpote medici ratio-
 nibus nixo, quo errante, iudex quoque errat, sed inscius
 errat. Quantumuis vero medico etiam, vt homini, non
 omnis error probrosus esse possit, cum innumerae sint con-
 ditiones, in quibus, omni licet adhibita industria, non ta-
 men semper cuncta ita detegere aut explanare licet, vt euen-
 tus vbiuis cognitioni et ratiociniis respondeat, indeque, re-
 ctissime sentiente GALENO, *nunquam hallucinari, supra ca-
 ptum hominis sit*, † haec tamen, quae ad *inuincibiles* errores
 pertinent, semper prudentiorum habebunt veniam, cum
 vero in errore *vincibili* versatus fuerit medicus, nunquam
 ignorantiae aut negligentiae carebit vituperio. Nihil iam
 quidquam de temeritate commemorare lubet, nimium
 certe foecunda perquam multorum atque gravissimorum er-
 rorum et matre, et infelicissima subinde progenie, cum
 hanc ab ingenuo et rationali medico procul abesse suppo-
 nam, hoc potius paucissimis comprobaturus, quod non
 raro illi, quibus in publico sic dictorum physicorum vrbi-
 corum aut prouincialium versandum est munere, et quibus
 haud superficialis esse debet peritia, quoniam non exigua
 ipsorum in rebus forensibus est auctoritas, tamen in offi-
 cio suo administrando ita leues deprehendantur, vt plus vno
 monitorio ad rectius agendum, atque curatiorem industriam
 adhibendam compellendi sint. Nolo in omnibus medici
 forensis

† GALENUS Libr. III. in *Prognost. Hippocr.*

forensis requisitis, singulatim hic recensendis fusior esse, neque, quid in quolibet casu forensi peragendum sit, taediosius repetere, cum adeo multa et solida eruditione praestantia, super hoc argumento praestent scripta, ut ex iisdem abunde instrui possint, qui reipublicae doctrina factisque aliquando utiles fieri cupiunt. † Ipsa summa rerum, a medico in foro peragendarum gravitas, virum ab omni inscitia praeiudicio, leuitate et oscitantia prorsus alienum cupit; non enim hic de febricula, aut vacillante dente, aut de lentigine, similibusue minutiis, consilia aut iudicia petuntur, sed de rebus ad publicam sanitatem et securitatem, priuatam publicamque famam, criminum disquisitionem, ceteris pertinentibus. Sunt morbi epidemici, simulati, grauiditas, partus occultatus, vulnerationes, et sexcenta alia exploranda, maxime vero, quod solum scriptiunculae huius esse volui argumentum, super causis mortis violentioris, foetibus potissimum illatae, iudicia ferenda occurrunt, tanto frequentiora, quanto saepius in criminis huius occultatione et excusatione, ad ingeniosissima effugia expeditissimas esse impudentissimas matres, Actorum iudicialium fide constat. Non certe adeo pauca, neque ambigua forte sunt signa, ex quibus de vita et morte, mortisque causis, foetibus applicatis, cognosci possit; cum enim variis violentioribus modis in vitam recens natorum desaeuiri, aut et-

A 3

iam

†) Praeter alia quam multa scripta, commendasse sufficiet BOHNII librum *de medici clinici et forensis officio*, Lipsiae 1701. editum; HEBENSTREITHI *Anthropologiam forensis*, Lips. 1751. editam, LUDWIGII *Institutiones medicinae forensis*, ab Excell. BOSIO Lips. 1774. editas, MICH. ALBERTI *Iurisprudentiam medicam*, Halae 1725. editam.

iam subtiliore malitia mors induci soleat, perquam multa utique prostabunt indicia, industrii inlagatoris accuratorem, dummodo peritus et attentus satis fuerit, sollicitatura atque commendatura, ita, ut ex vno pluribusue externae violentiae vestigiis, manifeste edoceri possit, an, et qua ratione corpori foetus mortifera facta fuerit iniuria, cum vel contusiones, sugillationes insigniores, cruoris effusiones, vulnerationes, ossium variae violationes, e. s. p. *sensibus* aperte pateant, aut sola funiculi umbilicalis neglecta deligatio, iustissimam letalis haemorrhagiae inductae dare possit suspicionem, per ulteriorem internarum partium lustrationem ita confirmandam, ut exinde, an istis causis etiam effectus responderint, constanter decerni queat. Vti nempe haec signa plane praeteriisse, aut inscitiam, aut summam leuitatem indicat, ita non minus negligentiae accusandus erit medicus, si quidem in sola ipsorum enarratione acquiescens, ipsorum cum interioribus partibus comparationem instituere praetermiserit, cum certe ex sola istiusmodi externarum laesionum, aut quarumcunque demum praeternaturalium mutationum enumeratione, nihil quidquam certi conficiatur, nisi, quousque penetraverint, quales partes affecerint, et qualibus effectibus sese prodiderint, exploratum fuerit. Quam exacta in his indiciis tam indagandis, quam etiam diiudicandis, opus sit et anatomica et physiologica peritia, nemo quidem nescit, cum sine hac, neque rectus partium situs determinari, neque de functionum laesarum grauitate apte pronunciarı possit. Neque vero in uno forte aut altero istiusmodi signorum, aut indicando aut disquirendo acquiescendum esse, vel me non monente, per ipsam rei necessitatem patet, cum potius omnium, quaecunque ad-

sunt,

sunt, ratio habenda sit, quandoquidem tum ex plurium concursu, certiora concludendi peti possunt fundamenta, tum quandoque leuius quoddam visum signum, magnum habere potest pondus. Omnium maxime, summae negligentiae error in eo positus est, si quidem in vita et respiratione foetus exploranda, vulgatissimum illud in pulmonibus instituendum experimentum, quod ne tirones quidem ignorant, posthabeatur; etiamsi enim de foetus morte adeo certo constituisse videatur, vt nullum superesse credatur dubium, medici secantis tamen est, vt non ex aliorum relationibus, sed ex ipso corpore delicti, atque ex pulmonum conditione, an mors vere ante partum contigerit, sciscitetur, quod, cum praeter alia signa neglecta a quodam non fuisset factum, in causa quadam dubia, merito defectus fundamentorum decidendi, ab Ordine nostro hisce desideratus fuit:

Hierzu koemmt, dafs von denen secantibus, wie noethig, die Lungen Probe, leider nicht unternommen worden, und also aus Mangel des corporis delicti, nichts gewisses zu bestimmen ist.

In ea re praeterea errari poterit a secantibus, si quidem nonnulla, sibi sufficere visa momenta, utcunque enarrauerint, in reliquis tamen, non minus ad vltiorem facti probationem vel maxime pertinentibus, vel plane nihil commemorauerint, vel superficiali saltem, nimiumque succincta relatione, quam parum attenti in adeo ardua causa fuerint, comprobauerint, indeque iusta aliquando haec fuit reprehensio:

Dafs

Dass die, bey Untersuchung des cadaueris anzustellende gehoerige Sorgfalt, nicht allerdings durchgaengig beobachtet worden, immassen, ob der funiculus umbilicalis, der nur als unverbunden angezeigt wird, abgeschnitten gewesen oder nicht, und, wenn ersteres geschehen, in welcher Laenge derselbe noch an dem umbilico gehangen, aus dem ueberaus kurzen Sections-Berichte nicht zu ersehen ist; wie denn auch, ob die vasa insigniora vom Blute voll, oder an demselben leer gewesen, nicht angemerket, der Kopf, um etwa eine innerliche violenz zu entdecken, nicht eroefnet, die inspection des Zustandes derer viscerum abdominalium ebenfalls, wie sich doch wohl gebuehret haette, unterlassen worden set.

Complicatae porro quandoque occurrunt mortis, foetibus illatae, causae, quarum quaelibet, peculiari non solum indiget exploratione, verum etiam, vtra prae altera, an vero vtraque simul, pari grauitatis gradu, mortem induxerit, tum ex laesionum qualitate, tum ex partis laesae conditione atque maiore minoreue ad vitam necessitate, per physiologica principia diiudicandum est. Quodsi v. g. funiculus vmbilicalis haud deligatus repertus fuerit, aliaeque in simul comparuerint laesiones, suspectae laesionum indicia, praeter harum indagationem, non solum indicandum erit, qua distantia funiculus ab umbilico propenderit, sed an acuto instrumento resectus, an vero praeruptus fuerit; non minus omnium insigniorum vasorum habitus sollicite disquirendus, et, an plenaria, an vero aliqualis tantum inanitio adfuerit, adnotandum erit, cum neutiquam vniuersali praeiudicio statui posse existimandum sit, letalem ex neglecta hac deligatione haemorrhagiam ortam fuisse, quoniam,

quoniam, vti alio a me demonstratum fuit tempore, † variae concurrere possunt circumstantiae, sanguinis ex arteriis umbilicalibus profusionem impediturae, aut ipsius etiam imminutionem, citra mortis periculum imperaturae, in qua re non circumspicte satis actum fuisse, ex Responso quodam a nobis dato, intelligi poterit.

Dennoch aber und da, die über die Section gemachte Registratur, fol. 10. sequ. und der Sections-Bericht fol. 21. welcher auch verschiedene neue Umstaende angiebt, die in jener nicht enthalten, sehr mangelhaft zu seyn scheinen, indem weder die Laenge der Nabelschnure, und die Art und Weise der Abloesung dieser Schnure, naemlich ob sie abgerissen, oder mit einem scharfen oder stumpfen Instrumente durchschnitten gewesen, noch auch der Zustand derer grossen Blut-Gesaeße beschrieben, und auch nicht gesaget worden, ob, und wie viel Blut in denen um das Kind befindlichen Lappen gewesen, und wie fest oder locker diese Lappen selbst um das Kind gewickelt gewesen; So koennen Wir,

Ob des Kind Tod, aus der, in dem medicinischen Berichte fol. 21. angemerkten haemorrhagie, und der unterlassenen Verbindung der Nabelschnure erfolget,

gestalten Sachen nach, nicht mit genugsamen Gründen, und in causa sanguinis noethiger Gewisheit bejahen; Vnd, da zwar, nach fol. 21. einige contusiones, und davon ent-
stan-

† In Programmate, de non semper mortifera funiculi umbilicalis neglecta deligatione, 1774. edito.

*standene Auflaufungen in dem Gesichte, ingleichen die Dun-
senheit an dem hintern Theile des Halses, eine vorhergegan-
gene gewaltsame Ursache vermuthen lassen; So koennen Wir
doch, weil die secantes den Kopf nicht geoeffnet, und
dahero auch den Zustand derer inneren Theile des Kopfes,
nicht, wie sie allerdings haetten thun sollen, beschrie-
ben, auch, wo das in thorace hinter der Lunge befindliche
Blut hergekommen, nicht angezeigt haben,*

*Ob die sich gefundenen contusiones, einige Gewaltthae-
tigkeit, so ebenfalls den Tod besoordert, vermuthen lassen,
mit noch wenigern Grunde etwas gewisses, in Ansehung de-
rer Verletzungen, und daher erfolgten toedlichen Wuerkun-
gen bestimmen.*

Et, si quidem eorum errorum exponere luberet se-
riem, qui passim contra omnem naturalem partium situm,
atque anatomicam possibilitatem, aut etiam physiologica
praecepta committi solent, copiosissimam omnino hac de re
dicendi futuram materiam, perquam variae secantium te-
stantur relationes, neque animaduersione carentes, neque
leuem defensoribus opportunitatem subministrantes, qua
corpus delicti, vtpote vitiose plane descriptum, non im-
merito in dubium vocari, atque error iste in reorum fauo-
rem verti solet. Ita vero aliquando ab extero medico, in
viscerum situ indicando erratum fuisse, ex monito nostro
constabit:

*Wie Wir denn nicht unberühret lassen koennen, dass in dem
Sections-Berichte, die Milz hinter das mesenterium, wi-
der*

der alle natürliche und anatomische Ordnung, *gesetzt* worden.

Adversus physiologica vero principia etiam peccari solere, sequens docebit specimen:

Da die vacuitas vasorum hepatis et cordis, sehr unbestimmt angegeben wird, indem der Physicus sehr widersprechend, und der Circulation des Blutes ganz entgegen, in dem Herzen vom Blute nichts mehr als kleine Stückgen wie Hirsen - Koernerger, zwischen denen lacertulis hangend, entdeckt zu haben spricht, fol. 10. gleichwohl aber nicht alleine alle Gefaesse und sinus im Kopfe, vom Blute sehr angefüllet, gefunden zu haben, sondern auch, dass bey der Durchschneidung derer aus dem Kopfe kommenden Adern, von oben her, eine beträchtliche Menge Blutes herausgelaufen, saget, als welches gewiss, vermoege seiner eigenen Schwere, durch diese Gefaesse, in die Hoelen oder auriculas cordis würde geflossen seyn, da es aus denen über der Lunge unterbundenen und durchschnittenen Gefaessen, in beträchtlicher Menge herausgelaufen;

So koennen Wir, gestallten Sachen nach, aus diesen Aften, weder die Art des Todes, noch wer an dem Tode des Kindes Ursache gewesen, mit Zuverlaessigkeit entdecken.

Complures praeterea sunt errores, in ipsis relationibus, tam quoad ipsa visa reperta, quam quoad momentorum descriptionem occurrentes, dum aequiuocis, ambiguisue, nonnulli secantes vti consueuerunt vocabulis, aut contra-

ditionibus etiam commissis, factorum certitudinem maxime obscurant, aut etiam postliminio nonnulla relationibus suis inserunt atque suppleunt, quae in sic dicta registratura iudiciali desiderantur, cuius tamen plenior fidem esse, quoniam praesente iudice, scabinisque, omnia a scriba iurato consignata fuerunt, nemo quidem ignorat, adeo ut, si quidem in hoc argumento, per varia exempla, non levem profecto vim, parum tamen forte gratiae habitura, comprobando, copiosiori esse luberet, scriptiunculae huius limites facile exemplari posse, haud quaquam dubitandum sit.

Sed reuocare potius conducet calamum, ne modum excedat haec prolusio, brevis monitorii saltem vice functura, quo secantes, pauculis hisce speciminibus, ad officii sui partes, in rebus adeo grauibus assidue explendas, commoueantur, ne vel iustam publicamque correctionem, imo reprehensionem, parum certe honorificam, ferant, vel causarum patronis, minutissima quaeuis momenta, nedum insigniores errores, in sui suorumque clientum commodum vertere scientibus, argumenta suppeditent, in exculpationem criminum impendenda, nulla certe ratione ipsis profutura, si quidem medicus debitae accuratationis obseruantior extiterit, semperque meminerit, se ad veritatem eruendam, iudicemque instruendum, neuiquam vero confundendum, vocatum atque constitutum esse.

Ad veri medici laudem obtinendam, non sufficere, nonnullorum saltem artis huius capitum superficiali instructum esse cognitione, recte intellexit, qui publice iam commendandus est.

VIR

VIR
 CLARISSIMVS ATQVE DOCTISSIMVS
 DOMINVS
 GOTTLIEB HIERONYMVS CHRIST.
 PESCHEL,

MEDICINAE BACCALAVREVS DIGNISSIMVS,

qua propter in omnibus medicae scientiae partibus, tam theoreticis quam practicis, assidua industria colendis, omne tempus academicum ita impendit, vt cum fiducia in publicum nunc prodire queat, atque post probatissima doctrinae suae specimina, Ordini nostro data, dignus iudicatus fuerit, cui summorum honorum praemia decernantur. Quali vero nobili proficiendi contentione, studiorum suorum emensus fuerit cursum, breuibus, vti moris est, ipso Candidato ita ad nos scribente, significare conueniet.

Natus sum Freibergae, anno huius seculi quinquagesimo, Februarii die quarto, patre *Ioanne Christiano*, scholae Eusebianae Catecheta, matre *Maria Elisabetha*, e gente *Huebelia*, quam superstitem esse, laetor. Prima religionis et litterarum elementa accepi a parente. Post huius praematuram mortem, in Gymnasium vrbis patriae receptus, ibidem in omnis humanioribus litteris enutritus sum a Clar. *Fritschio*, b. *Gebhardo*, *Kresselio*, b. *Harzbachio*, *Hueblero* b. *Luthero* et b. *Bidermanno*. Simul vsus sum domestica institutione auunculi Cl. *Huebelii*, nunc ad templum Academicum Lipsiense Concionatoris vespertini. Quorum omnium

B 3

in

in me instruendo sollertiam et industriam nunquam obliuioni dabo. Anno huius seculi sexagesimo nono Lipsiam adii, et d. XX. Maii a Magn. *Plazio* fasces Academiae tum temporis tenente, in numerum ciuium Academicorum relatus sum. Hic itaque auditor adfui b. *Winklero* vti in vniuersa Philosophia, ita potissimum in Physica, Spectatiss. *Borzio* in Mathefi, S. V. *Ernesti* Historiam Catholicam et Ciceronis Orationes Verrinas explicanti, Ampliss. *Moro* Xenophontis memorabilia Socratis interpretanti, b. *Gellerto* super arte scribendi differenti. In addiscendis disciplinis medicis Praeceptores habui Exp. *Leonhardi* iun. in Chemia Experimentis illustrata, Exp. *Platnerum* in Medicina Forensi, Exp. *Haaßum*, in Osteologia, reliquaue Anatome, Physiologia et Exercitiis Examinatoriis et Disputatoriis, b. *Reichelium*, in Materia medica et de Oculis exponentem, Exp. *Gehlerum* in Mineralogia, Chemia et Arte obstetricia, Exp. *Kraußum* in Osteologia, Anthropologia, Praxi Clinica, Chirurgia et doctrina de morbis oculorum, Excell. *Bosium* in Anatome, Physiologia et Medicina Forensi, qui me etiam examinando, disputando et elaborando exercuit, copiamque mihi fecit, aegros in nosocomio visendi. Excell. *Pohl*i scholas Anatomicas frequentavi, et ab eodem examinando, disputando tentatus et in dissecandis cadaueribus instructus fui. Magn. *Plazius* Boerhaauii Aphorismos et historiam Medicinae mihi explicuit. Magn. *Ludwigium*, cuius nomen mihi et post fata acceptum est, audiui Methodum doctrinae medicae, Botanicam, Pathologiam, Therapiam, Praxin Clinicam, Chirurgiam, modumque formulas medicamentorum concinnandi exponentem, eiusdemque scholis examinatoriis et disputatoriis interfui. His Praeceptoribus omnibus sempiternas me esse habiturum gratias,

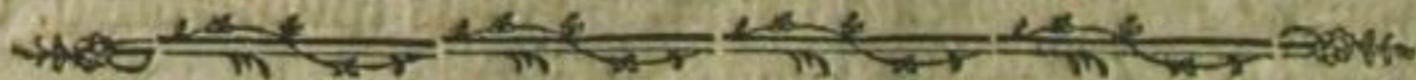
gratias, memoriamque eorum sanctam esse seruaturum, polliceor. Grato etiam animo nunquam non venerabor insignem erga me humanitatem atque beneuolentiam Exp. *Heinii*, quo duce per triennium non modo eorum, qui in orphanotropheo Div. Georgii detinentur, sed et aliorum aegrorum curam habui, cuiusque monitis confirmatus, ea quae ab optimis Praeceptoribus percepi, usu cognoscere potui. Neque mihi deesse voluit Summum Numen beneficia, quibus res mea familiaris sustentaretur. Gratosus enim Medicorum Ordo me, superato Examine consueto, ad sortem admisit, et hac fauente, maius Syluersteinianum Stipendium mihi concessit. Eadem in distribuendis stipendiis erga me usum esse benignitate Amplissimum Senatuum urbis patriae, gratus profiteor. Ab Exp. etiam Neefio, Medico apud Dresdenses clarissimo aliquod ex legatis a maioribus suis Stipendiis accepit. D. IX. Nov. A. MDCCLXXI. peracto Examine Theoretico, Baccalauri honoribus ornatus sum. Sequentis anni d. III. Aprilis Exp. *Haasio*, defensor dissertationis publicae de *Gangliis Neruorum*, adstiterit. A. MDCCLXXII. Exp. *Sartorio* summos in arte nostra honores, nomine Collegii Examinatorii quod sub Praesidio Excell. *Bosii* floret, gratulatus sum scriptione de *Haemorrhoidum laude circumcidenda*. Eiusdem anni mense Augusto, Lectiones pro Licentia, de *Peripneumonia* habui. Huius ipsius anni d. VIII. Aprilis Examine Practico me subieci.

In hoc examine ita ad quaestiones practicas *Recte* respondit, ut veniam nancisceretur, ex cathedra medica de *cura conualescentium ex febribus acutis*, moderante Exc. *POHLIO*, gravissimo Ordinis nostri Seniore differendi.

Ultimo

Ultimo hoc officio peracto, nihil supererit Candidato nostro, quam ut illustrioribus quoque erornatus titulis, ad res in posterum praeclarius peragendas excitetur. Quapropter pro ea, qua clementissime instructus sum, Procancelarii auctoritate, ipsum in summos inaugurabo honores, ipsique plenam dabo Licentiam, Doctoris in arte medica gradum capiendi. Dicitur est huic solennitati proximus *Veneris* dies, XIX. *Maii*, in qua Panegyri, *quantum medicina iurisprudentiam praecellat*, exponere tentabo, omnem tamen prolixioris atque taediosi sermonis errorem vitaturus. Rogatos ea propter, obseruantissimis atque humanissimis precibus cupio PRORECTOREM ACADEMIAE MAGNIFICVM, COMITES ILLUSTRISSIMOS, VTRIVSQUE REIPUBLICAE PROCERES GRAVISSIMOS, nec non GENEROSISSIMOS NOBILISSIMOSQUE VNIVERSITATIS NOSTRAE LITERARIAE CIVES, ut me beneuola sua audientia dignari haud grauentur, atque de gratissimo Ordinis mei, meoque animo, pro hoc insigni fauoris documento, nobis tributo, publice quoque significando, nulli dubitent.

P. P. Dominica Cantate A. R. G. MDCCLXXV.

LIPSIAE

EX OFFICINA LANGENHEMIA.

Anat A 225,58